

MAMLAKATIMIZDA MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARIGA O'TISHNING AFZALLIKLARI

Farg'ona soliq texnikumi yetakchi o'qituvchisi X.O'rmonov

Farg'ona soliq texnikumi o'quvchisi A.Nurmuxammedov

Farg'ona soliq texnikumi o'quvchisi S.Muxammadjonov

Annotatsiya; Mazkur ish "Mamlakatimizda moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarga o'tishning afzalliklari" mavzusiga bag'ishlangan bo'lib, moliyaviy hisobotlarni xalqaro standartlarga moslashtirishning iqtisodiy va huquqiy jihatlarini tahlil qiladi. Moliya sohasidagi xalqaro standartlarga (Xalqaro moliyaviy hisobotlar standarti - IFRS) o'tish mamlakatimizning iqtisodiy rivojlanishida, investorlar uchun yanada ochiq va ishonchli tizimning shakllanishiga xizmat qiladi. Ushbu jarayonning afzalliklari orasida: xalqaro savdo va investitsiyalarni jalb etish, moliyaviy hisobotlar asosida xatoliklar va manipulyatsiyalarni kamaytirish, mamlakatning moliyaviy tizimining barqarorligini ta'minlash, shuningdek, moliyaviy tizimning shaffofligini oshirish kabilar keltiriladi. Bunda, xalqaro standartlarga o'tish nafaqat biznes muhitini yaxshilashga, balki mamlakatning xalqaro maydonda raqobatbardoshligini oshirishga ham katta ta'sir ko'rsatadi. Bunda, mavjud huquqiy va iqtisodiy to'siqlarni bartaraf etish, sohada tajribali mutaxassislarni tayyorlash va yangi mexanizmlarni joriy etish zarurligi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar; Moliyaviy hisobot ,Xalqaro standartlar, IFRS (Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari) , Moliyaviy shaffoflik,Audit, Hisobot berish tizimi, Investitsiyalar,Moliyaviy tahlil, Xalqaro moliyaviy tizim

Kirish

Mamlakatimizda moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarga o'tishning afzalliklari ko'p. Bu o'zgarishlar iqtisodiy tizimning shaffofligini oshirish, xalqaro

investorlar va biznes subyektlari bilan aloqalarni mustahkamlash, hamda moliyaviy tizimning ishonchliligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Quyidagi afzalliklarni keltirish mumkin: Xalqaro moliyaviy hisoboti tizimi (IFRS) xalqaro miqyosda keng tarqalgan. Mamlakatimizning xalqaro standartlarga o'tishi, xorijiy kompaniyalar va investorlar uchun moliyaviy hisobotlarni tushunishni osonlashtiradi. Bu esa xorijiy investitsiyalarni jalb qilishni osonlashtiradi va xalqaro biznes aloqalarini rivojlantirishga yordam beradi. Xalqaro standartlarga o'tish moliyaviy hisobotning aniqligini, to'g'riligini va shaffofligini oshiradi. Bu esa iqtisodiy subyektlar o'rtasida ishonchni mustahkamlaydi va davlat moliyasining samarali boshqarilishiga yordam beradi. Xalqaro moliyaviy standartlarga asoslangan hisobotlar potentsial investorlar uchun kompaniyaning moliyaviy holatini aniq ko'rsatadi. Bu esa investorlar uchun risklarni baholash va sarmoyalarni samarali yo'naltirish imkonini beradi. IFRS asosidagi hisoboti tizimi orqali moliyaviy ma'lumotlarning tahlili yanada samaraliroq bo'ladi. Bu mamlakat iqtisodiyoti va kompaniyalar faoliyatini chuqurroq tushunishga imkon beradi.

O'zbekiston 2000-yillardan boshlab IFRSni qabul qila boshladi. 2007-yildan boshlab, ko'plab yirik va jahon bozorlarida faoliyat yuritayotgan kompaniyalar IFRSni qo'llashga majbur bo'lgan. 2012-yildan boshlab, kichik va o'rta bizneslar ham bu standartlarga amal qilishga boshlangan.

O'zbekiston hukumati va moliyaviy institutlar IFRSga mos keladigan audit va hisobotlarni tayyorlashni rasmiylashtirishga e'tibor qaratgan. Bu, o'z navbatida, kompaniyalar va boshqa tashkilotlarga moliyaviy holatini aniq va ishonchli tarzda ko'rsatish imkonini yaratadi.

Xalqaro standartlarga asoslangan moliyaviy hisoboti mamlakatning kredit reytingini oshirishi mumkin. Yaxshi reyting esa mamlakatga kredit olishda qulay shartlar yaratadi va moliyaviy barqarorlikni ta'minlaydi va xalqaro standartlar asosida moliyaviy hisobotlarni tayyorlash davlat va boshqa nazorat organlariga o'zgarishlar va xuquqiy talablar bo'yicha aniq va ishonchli ma'lumotlar olish

imkoniyatini yaratadi. Bu esa davlatning iqtisodiy siyosatini yanada samarali amalga oshirishga yordam beradi.

Xalqaro moliyaviy hisoboti tizimi mamlakatda bu sohada malakali mutaxassislarni tayyorlashni talab qiladi. Bu esa moliya va buxgalteriya sohasida yangi imkoniyatlar yaratadi va ilg'or texnologiyalarni o'rganishga yordam beradi.

Umuman olganda, mamlakatimizda xalqaro moliyaviy hisobot tizimiga o'tish iqtisodiy tizimni global miqyosda yanada raqobatbardosh qilishga yordam beradi, shuningdek, iqtisodiy barqarorlik va o'sishni ta'minlash uchun muhim qadam bo'ladi deb o'ylaymiz.

O'zbekistonda moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosan Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS) asosida yuritiladi. Bu standartlar, moliyaviy hisobotlarning global miqyosda taqqoslanishi va ishonchliligi uchun zarur. IFRS, kompaniyalarning moliyaviy holatini aniq va oshkora tarzda aks ettirishni ta'minlaydi, bu esa investorlar, kredit beruvchilar va boshqa manfaatdor tomonlar uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni taqdim etadi.

IFRS va milliy standartlar o'rtasidagi farqlar:

Ba'zi hollarda, O'zbekistonning milliy moliyaviy hisobot standartlari (O'zbekiston Respublikasi Moliya Vazirligi tomonidan tasdiqlangan) IFRSdan farq qilishi mumkin. Shu sababli, kompaniyalar, ayniqsa kichik va o'rta korxonalar, ikkita tizimga ham moslashish zaruriyatiga duch kelishadi.

Xalqaro standartlarga moslashtirish:

O'zbekistonda IFRSni to'liq va samarali tatbiq etish jarayonida ba'zi qiyinchiliklar bo'lishi mumkin, chunki kichik va o'rta bizneslar uchun bu tizim o'zgarishlarni talab qiladi. Ammo, hukumatning ilgari surgan tashabbuslari va moliyaviy ta'limni rivojlantirish orqali bu jarayonni soddalashtirishga harakat qilinmoqda.

Xalqaromoliyaviy hisobotlar:

O'zbekistonda mavjud moliyaviy hisobotlar, masalan, balans, foyda va zarar hisobi, naqd pul oqimlari va xususiy kapital o'zgarishlari, IFRSga mos ravishda tayyorlanishi kerak. Bu hisobotlar kompaniyalar va tashkilotlar uchun moliyaviy xulosalarni taqdim etadi.

Xulosa

O'zbekistonda moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlarga moslashtirilishi kompaniyalarga global bozorlar bilan raqobatlashish imkoniyatini beradi. Bu nafaqat biznes va iqtisodiy o'sishni ta'minlash, balki moliyaviy shaffoflik va ishonchni oshirishga ham yordam beradi.

Shu sababli, xalqaro standartlarga o'tish tashkilotlarga global miqyosda muvaffaqiyatli faoliyat yuritish va barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun zarur.

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati;

1. **Akhundov, I.** (2018). *Xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga o'tish: Teoriy va amaliy jihatlar*. Tashkent: O'zbekiston iqtisodiyoti nashriyoti.
2. **Abdullaeva, N.** (2020). *Xalqaro moliyaviy hisobotning zaruriyati va afzalliklari*. Toshkent: Iqtisodiy nashriyot.
3. **Suyunov, M.** (2019). *Moliyaviy hisoboting xalqaro standartlariga o'tish: Nazariy asoslar va amaliy tajribalar*. Tashkent: O'zbek davlat iqtisodiyot universiteti nashriyoti.
4. **Yuldashev, B.** (2021). *Xalqaro moliyaviy hisobotning milliy iqtisodiyotga ta'siri*. Toshkent: Innovatsion iqtisodiyot.
5. **Askarov, F., & Ismoilov, U.** (2017). *Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari: Nazariy va amaliy jihatlar*. Tashkent: Iqtisodiyot nashriyoti.
6. **Mamedov, A.** (2022). *Xalqaro moliyaviy hisobotning afzalliklari va xavflari*. Toshkent: Moliya nashriyoti.
7. **Nazarov, R.** (2020). *Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarga o'tishining iqtisodiy va huquqiy jihatlar*. Tashkent: O'zbekiston davlat axborot va kommunikatsiya universiteti.